

KRANJSKI ZVON

ŽUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.
Izhaja zadnji teden v mesecu.

L. 1934. Št. 9.

Posamezna številka 1 Din.

SVETA BIRMA

1. Sveta birma je zakrament, v katerem krščeni človek prejme posebno milost Svetega Duha, ki ga v veri potrди, da jo more stanovito pričati in po njej živeti.

2. Postavitev. Jezus Kristus je vsem vernikom obljubil Svetega Duha. (Jan. 7, 38, 39; 14, 15 sl.); da je bil s tem obljubljen poseben dar, ki ga verniki niso prejeli v svetem krstu, priča dejanje apostolov: Peter in Janez sta šla v Samarijo in sta za krščence „molila, da bi prejeli Svetega Duha, zakaj v nobenega od njih še ni bil prišel, ampak samo krščeni so bili v imenu Gospoda Jezusa. Tedaj sta roke nanje pokladala in so prejeli Svetega Duha“ (Dej. ap. 8, 14 sl.) Isto izpričuje birmovanje Pavlovo. (Dej. ap. 19, 1–6.)

Sveto birmo so v najstarejših časih podeljevali neposrednje po svetem krstu, zato se je o njej posebe manj govorilo. Omenjajo pa jo z različnimi besedami cerkveni očetje in pisatelji prvih stoletij: Sv. Irenej, Origen, sv. Bazilij, sv. Ciprijan, Tertulijan, sv. Inocencij I., sv. Avguštin in drugi.

3. Milosti:

a) Sveta birma pomnoži posvečujočo milost;

b) da nam posebno milost, da moremo sveto vero stanovito pričati in po njej živeti;

c) vtisne nam neizbrisno znamenje vojščakov Kristusovih.

4. Zakramentalno dejanje je položitev roke in maziljenje s sveto krizmo, med katerim se izgovore besede: „Zaznamujem te z znamenjem križa in potrdim te s krizmo zveličanja v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.“

Obred birmovanja v zahodni Cerkvi: škof moli z razprostrtimi rokami nad vsemi birmanci, naj bi prišli nad nje sedmeri darovi Svetega Duha; položi vsakemu birmancu roko na glavo in ga obenem s sveto krizmo na čelu prekriža ter izgovori besede „Zaznamujem te itd.“ — udari vsakega birmanca rahlo na lice; končno moli nad vsemi birmanci in jim podeli sveti blagoslov.

Krizma je oljčno olje, kateremu je primešan balzam in ga škof na veliki četrtek slovesno posveti. — Olje pomeni moč za boj proti sovražnikom zveličanja. — Balzam pomeni milost, ki birmancu ohranja moč, da se more varovati gnilobe grehov in da more s pobožnim življenjem razširjati prijetno vonjavo krščanskih kreposti. — Križ na čelu opominja birmanca naj se ne sramuje pred svetom spoznavati vero v križanega Jezusa. — Udarec na lice opominja, naj bo birmanec pripravljen zavoljo Jezusovega imena trpeti tudi zasramovanje in preganjanje.

Po pravilu cerkvenega obreda se birmancu daje boter in birmanki botra. Botrinstvo naklada dolžnost, birmancem pomagati v nevarnostih duhovnega boja in jih potrjevati z besedo in zgledom krščanskega življenja.

5. Sveto pismo ne poroča nikjer, da bi bil birmal kdo drugi kot apostoli, nasledniki apostolov s polno oblastjo pa so škofje, in sveta cerkev je slovesno izrekla, da je reden delivec svete birme samo škof. Izreden delivec more biti tudi vsak mašnik, ako ga papež v to oblasti, toda sveto krizmo, s katero birmujoči mašnik mazili, mora posvetiti škof.

V grški cerkvi imajo izdavna vsi mašniki oblast birmovanja; ta pa se mora imenovati izredna, ker ne izvira iz mašniškega posvečenja.

6. Sveta birma za zveličanje ni neogibno potrebna, toda kar je Bog ljudem postavil v posvečenje, po tem morajo hrepeneti vsi z največjo vnemo. Tako zahteva pametna ljubezen do samega sebe in hvaležnost do Boga.

Birmanci

Sveto birmo more veljavno prejeti vsak krščen in še ne birman človek. Rimski katekizem določa, naj se birma ne deli otrokom, ki še niso stari sedem let in naj se ne odlašajo do 12. leta. Pred sedmim letom se deli birma izjemoma le, če je otrok v smrtni nevarnosti. K birmi gredo le tisti otroci, ki so lani, to je v šolskem letu 1933-34 obiskovali šolo. Kdor lani ni hodil v šolo, ne more k sveti birmi.

Starši naj nas nikar ne nadlegujejo s prošnjami, da bi pripustili kakega otroka k sv. birmi, ki še ni hodil lani v šolo.

Vsak birmanec naj prinese k sv. birmi birmanski listek, v katerem je napisano njegovo ime, kraj in datum rojstva, njegovi starši in njegov boter. Ta birmanski listek napravi birmancu njegov katehet. Onim otrokom, ki so lani hodili v osnovno šolo v Kranj, bo napravil birmanski listek g. katehet Žužek. Otrokom, ki so lani hodili v šolo na Premškovo, bo napravil birmanski listek g. kaplan Jožef Jamnik. Dijakom, ki so že lani bili na gimnaziji, napravi birmanski listek g. dr. Simončič. Odraslim, ki niso hodili lani nikamor v šolo, dijakom tekstilne šole, gremijalne šole in obrtne šole pa napravi listek za birmo g. župnik.

Birmanci iz drugih župnij se morajo zglasiti pri svojem župniku ali katehetu, ki jih pouči in pripravi za zakrament sv. birme in jim da listek za birmo. Otrokom, ki niso iz naše župnije, se ni treba nič zglaševati pri kranjskih duhovnikih. Le oni otroci, ki so iz drugih župnij, pa so hodili v Kranj v osnovno šolo ali pa na gimnazijo, naj se prijavijo pri svojem katehetu v Kranju in ne pri domačem duhovniku.

Otroci osnovnih šol v Kranju in na Premškovem so bili že v pretečenem šolskem letu pripravljene na sv. birmo. Pred birmo bodo gg. katehetje z njimi ponovili kr-

ščanski nauk. Ker je pred sv. birmo le malo časa šola, se bodo otroci pripravili izven šole.

Birmanci, ki so preteklo šolsko leto zahajali v kranjsko osnovno šolo, naj pridejo prvič k pouku za birmo v ponedeljek, dne 27. avgusta v dvorano Ljudskega doma v Kranju. Vsak otrok naj prinese s seboj veroučne knjige, ki jih je rabil preteklo. Pri tem prvem pouku bodo otroci dobili nadaljnja navodila.

Birmanci, ki so pretečeno šolsko leto zahajali v šolo na Premskovo, naj pridejo k pouku v nedeljo, dne 26. avgusta ob 5 pop. v dvorano Ljudskega doma v Kranju.

Otrokom naj starši doma napišejo na listek papirja otrokovo ime in priimek, ime staršev, materino deklško ime, kraj in datum otrokovega rojstva, župnijo, kjer je bil otrok rojen, ime in priimek in stan botra oz. botre.

Odrasli, ki niso lani več hodili v šolo, dijaki tekstilne šole, učenci obrtne in gremijalne šole naj se zglase v župni pisarni v nedeljo, dne 2. septembra ob 11. dopoldne in naj prinese na listku napisano — kakor otroci — svoj priimek in ime, župnijo in datum rojstva, ime staršev z materinim deklškim imenom, ime in priimek botra.

Spoved za birmance bo v sledečem redu: v četrtek 13. septembra ob 2 popoldne bo spoved za dečke vseh šol, drugi dan ob pol 8 sv. maša in skupno sv. obhajilo v rožnivenški cerkvi. Za deklice vseh šol je spoved v petek 14. septembra ob 2 popoldne in drugi dan v rožnivenški cerkvi ob pol 8 sv. maša s skupnim sv. obhajilom. Odrasli birmanci opravijo sv. spoved v petek 14. septembra zvečer.

Odrasli birmanci. V Kranju stanuje več odraslih ljudi, ki še niso bili pri sv. birmi. Veliko duhovno škodo trpi, kdor ne prejme zakramenta sv. birme. Nikomur se ni treba ženirati tega, da je že odrasel. Mnogi pač nimajo prilike, da bi prejeli sv. birmo, posebno Čehi in Hrvatje ponekod niso imeli te prilike; tudi pri nas so bile morda komu razmere krive, da ni mogel kot otrok k temu zakramentu. Letos je v Kranju lepa prilika, ki naj je nihče od teh ne zamudi. Vsak naj se zglesi v župnijski pisarni, pa se mu bo vse radevolje oskrbelo, da bo mogel k sv. birmi. Tudi botre jim radi oskrbimo.

Pohabljenje, ki ne morejo in ki niso mogli hoditi v šolo, naj starši javijo v župni pisarni, da se določi, kako bodo mogli prejeti sv. birmo

Priprava na sv. birmo. Birmanci naj se lepo pripravijo na prejem zakramenta sv. birme. Čim bolj je kdo pripravljen v duši na ta zakrament, tem več milosti prejme. Poleg pouka je potrebna še nekaka duhovna priprava na prejem sv. birme. Birmanci naj pred sv. birmo mnogo molijo, da bi jih Sveti Duh obdaril z obilno milostjo. — Starši naj nikar ne pozabijo opozoriti na to svoje otroke in naj z njimi doma v ta namen molijo. Pred sv. birmo se bo vršila v naši župniji v rožnivenški cerkvi devetdnevica v čast Sv. Duhu od 7. septembra dalje vsak večer do birme. Naj vsi, ki prihajajo k sv. birmi, prihajajo tudi k tej devetdnevici. Menda ni treba poudarjati, da bi storil božji rop, velik smrten greh, kdor bi šel v smrt nem grehu k sv. birmi, radi tega je treba iti pred birmo k sv. spovedi.

Botri

Stara navada je, da se otrokom, kakor pri krstu, tako tudi pri birmi dajejo botri, če je to mogoče. Če bi kdo ne mogel dobiti botra, naj se zglesi v župni pisarni, kjer se mu bo oskrbel boter ali pa se bo dobilo dovoljenje, da sme biti birman brez botra.

Pogoji, da more kdo biti veljavno za birmanskega botra so:

1. Biti mora ud katoliške cerkve. Drugoverci torej ne morejo biti birmanski botri. Nekateri, ki so sklenili zakon z drugovercem pred drugoverskim duhovnikom, so izključeni iz katoliške cerkve in ne morejo biti birmanski botri, čeprav se sami smatrajo še za katolike.

2. Boter pri birmi ne more biti, kdor sam ni še prejel sv. birme

3. Za botra ne more biti ne oče in ne mati svojemu otroku in ne mož svoji ženi in ne ona njemu.

4. Brez dovoljenja škofovega tudi ne sme biti boter pri birmi: ne krstni boter in ne človek različnega spola z birmancem.

Razpored ob sv. birmi

Sobota, dne 15. septembra. Prihod g. knezoškofa v Kranj ob 17.45, to je ob tričetrt na šesto uro. Sprejem pred župno cerkvijo, oziroma na Glavnem trgu. Presvetlega pozdravi najprej župnijska duhovščina, nato se predstavijo zastopniki oblasti in organizacij. Sprevod v župno cerkev. Presvetli blagoslovi tabernakel in kipe farnih patronov. Sprevod v rožnivenško cerkev, od koder se v slovesni procesiji prenese Sv. Rešnje Telo v župno cerkev.

Procesija s Sv. R. T. se pomika iz rožnivenške cerkve na Glavni trg ob zapadni strani trga in se obrne pri Kocbekuna južno stran trga in se pomika mimo mestne hiše v župno cerkev.

Vse posestnike hiš na Glavnem trgu in vse stanovalce, ki imajo okna na Glavni trg prosimo, da razsvetlejo in okrase svoja okna med procesijo.

Župljane prosimo, da se udeleže slovesne procesije s svečami.

Po prihodu v župno cerkev so litanije M. B. in blagoslov po rimskem obredu.

Ob pol devetih je podoknica Presvetlemu.

Nedelja, dne 16. septembra. Sv. maše so ob 5., 6. in ob 8.; ob 5. in 8. brez pridige.

Ob 9. slovesen vhod presvetlega knezoškofa iz župnišča v župno cerkev. Pri vходу v župno cerkev zapoje dekan: „Ecce sacerdos magnus“ — Glej, veliki duhovnik —, na kar zapoje spev „Ecce sacerdos magnus“ cerkveni pevski zbor. Na to se pojejo nekatere predpisane molitve in podeli škof vsem navzočim odpustke. Za tem je škofova pridiga in sv. maša. Po maši podeli škof zakrament sv. birme. Na to v župni cerkvi slovesne molitve za rajnike in slovesen odhod v župnišče.

Popoldan ob 3. blagoslovi škof križev pot. Obred blagoslovitve križevega pota je pojasnjen v posebnem članku.

Ponedeljek 17. avgusta. Ob 6. škofova maša. Ob 8. obiščejo škof osnovno šolo v Kranju, popoldan ob 3. združno cerkev na Primskovem, kjer ga pred cerkvijo pozdravi soseska in šolska mladina, na to je blagoslov v cerkvi. Po blagoslovu odidejo šolski otroci v šolo, ki jo na to škof obiščejo.

V soboto zvečer bo župna cerkev zunaj razsvetljena z žarometi.

Spored pri večernji procesiji, ko se prenese Sv. R. T., je sledeči: Najprej grede šolski otroci, za temi soseske vsaka za svojim podružničnim križem, meščanstvo, fantovska Marijina družba in fantje katoliške akcije s svojo zastavo. Katoliška akcija s svojo zastavo, deklška Marijina družba, ženska Mar. družba, pevci, duhovščina, zastopniki oblasti in cerkveni ključarji.

K procesiji naj verniki prinese s seboj male svečke s katerimi vsi svetijo med procesijo.

Obred svete birme

Po škofovi sv. maši naj se botri in birmanci hitro razvrste po cerkvi od oltarja po sredi cerkve in v obeh stranskih ladjah. Ker je zunaj cerkve velik nemir, se izven cerkve ne bo delil zakrament sv. birme. Oni, ki nimajo v cerkvi opravka, naj po škofovi sv. maši gredo ven iz cerkve, da bo prostor za botre in birmance. Le v klopeh na koru, ob stenah in v kapeli se morejo postaviti oni, ki nimajo pri birmi nič opravka, ves drugi prostor v cerkvi je za botre in birmance. Prosimo, da verniki hitro izpraznijo po maši vse tri ladje v cerkvi.

V zakristijo naj ne hodi nihče, ne botri, ne birmanci, ker bo zakristija do birme zaklenjena.

Vsak boter naj se vstopi za svojega birmanca, kolikor mogoče moški na moški strani, ženske na ženski.

Ko so birmanci uvrščeni, molijo škof z razprostrtimi rokami nad vsemi birmanci molitev k Sv. Duhu, v kateri prosijo, da bi prišli nad birmance sedmeri darovi Sv. Duha.

Nato gredo škof k vsakemu birmancu posebej, mu polože roko na glavo in ga obenem prekrizajo s sveto krizmo na čelu, rekoč: „Zaznamujem te z znamenjem križa in potrdim te s krizmo zveličanja v imenu Očeta in Sina in Sv. Duha“. Na to udari škof vsakega birmanca lahko na lice.

Med birmo botri drže desnico na desni rami birmancevi. Birmanec pa drži v roki birmanski list med prsti tako, da se lahko bere njegovo ime, preko roke pa naj mu visi birmanski trak. Takoj, ko škof izvrše obred sv. birme nad posameznim birmancem, naj boter vzame v roke trak in naj z njim zaveže birmancu čelo tam, kjer je bil maziljen s sveto krizmo. Ko boter birmancu zaveže birmanski trak, se oba z otrokom napotita proti zakristiji in odideta skozi zakristijo iz cerkve. Pred zakristijo v cerkvi odveže tam stoječi duhovnik birmancu trak in drug duhovnik mu izbriše na čelu sv. krizmo.

K obredu sv. birme spada tudi še škofov blagoslov, ki ga dele škof potem, ko so birmali že vse birmance. Botri naj s svojimi birmanci po birmi počakajo ali zunaj cerkve ali v cerkvi. Ko bodo vsi birmanci birmanci, bo pozvonil veliki zvon in takrat naj pridejo k blagoslovu v cerkev vsi birmanci. Med škofovim blagoslovom pokleknejo vsi navzoči v cerkvi.

V slučaju slabega vremena bo odprta dvorana Ljudskega doma med birmanjem, da morejo tam botri z birmanci čakati na zadnji blagoslov.

Darovi botrov

Res prav mučno je pred birmo poslušati otroke in starše, kako se pogovarjajo o birmi. Na duhovne darove, ki jih deli pri tem zakramentu Sv. Duh, skoro nič ne mislijo, pač pa govore pred vsem o tem, kaj bodo botri dali. . . . Obleka, zlata ura, kolo, dar v denarju itd., to so predmeti pogovorov in želja. . . . Danes se ponekod stavijo na botre tako velike zahteve, da manj premožen človek niti prevzeti ne more birmanskega botrinstva. Če človek poslušá botre, kako računajo, da jih bo stalo botrinstvo najmanj kakih Din 500-, se mu zdi čisto razumljivo, da se nekateri otresajo tega bremena. Posebno grdo je, če se opravljajo botri, da so premalo darovali.

Ni vredno vernih kristijanov, če ob birmi mistijo le na materialne dobrine. Treba je pred vsem hrepeneti po nebeških darovih Sv. Duha. Darovi botrov le kažejo na velike duhovne dobrine, ki jih birmancem deli Sv. Duh. Ne samo katehetje, tudi starši in botri naj opozarjajo birmance, da spominjajo darovi botrov le na velike in neprecenljive darove Sv. Duha, da je nevedno kristijana, če

bi mislil le na gmotne darove, pozabil pa na božje darove in milosti.

Kaj naj botri kupujejo birmancem? Rožni venec, mašno knjižico, to na vsak način. Pri birmah kupujejo botri večkrat birmancem slabe manj vredne molitvenike. Opozarjamo vse botre, naj kupijo svojim varovancem molitvenik „Pri Jezusu“, ali še bolje molitvenik „Večno življenje“. Obe te knjižici je napisal dr. Gregorij Pečjak in so pač najboljše, kar jih imamo Slovenci.

Če starši ne morejo dobiti botrov, naj se zglasijo v župni pisarni.

Revni starši, ki bi nikakor ne mogli napraviti svojih otrok za sv. birmo, naj se zglasijo v župni pisarni, da se jim po možnosti pomaga potom Vincencijeve družbe.

Jezus pošlje Svetega Duha

(Apd 2, 1—21.)

Ko je prišel binkoštni dan, so bili vsi skupaj na istem kraju. In nastal je nagloma z neba šum, kakor prihajajočega silnega vetra, in je napolnil vso hišo, kjer so sedeli. Prikazali so se jim jeziki kakor plameni in se porazdelili ter obstali nad slehernim po eden. In napolnjeni so bili vsi s Svetim Duhom in so začeli govoriti v drugih jezikih, kakor jim je dajal Duh izgovarjati. Prebivali so pa v Jeruzalemu Judje izmed vsakega naroda pod nebom, bogaboječi možje. Ko je nastal ta glas, se je zbrala množica in se zavzela, ker jih je vsak slišal govoriti v svojem jeziku. Vsi so strmeli in se čudili, govoreč: „Glejte, ali niso vsi ti, ki govore, Galilejci? Kako da mi slišimo vsak svoj jezik, v katerem smo se rodili: Parti, Medi in Elamljani, in kateri smo iz Mezopotamije in Judeje in Kapadocije, Ponta in Azije, Frigije in Pamfilije, Egipta in libijskih krajev pri Cireni, in mi iz Rima, Judje in spreobrnjenci, Krečani in Arabci — jih slišimo v naših jezikih oznajati velika dela božja.“ Vsi so strmeli in ne vedoč, kaj naj si mislijo, so drug drugega vpraševali: „Kaj naj bo to?“ Nekateri pa so se posmehovali in rekli: „Novega vina so se napili.“

Vstal je tedaj Peter z enajsterimi, povzdignil svoj glas in jih nagovoril: „Judje, in vsi vi, kateri prebivate v Jeruzalemu! To vam bodi znano in vtisnite si moje besede! Niso ti pijani, kakor vi menite, saj je tretja dnevna ura: ampak to je, kar je bilo povedano po preroku Joelu:

In v poslednjih dneh govori Bog, bom izlil od svojega Duha na vse človeštvo: in prerokovali bodo vaši sinovi in vaše hčere; vaši mladeniči bodo videli prikazni in vaši starčki bodo gledali v sanjah. Celó na hlapce in na deklice bom v onih dneh izlil svojega Duha in bodo prerokovali. Delal bom čudeže zgoraj na nebu in znamenja spodaj na zemlji: kri in ogenj in oblake dima. Solnce se bo spremenilo v temo in mesec v kri, preden pride veliki in slavni dan Gospodov. In zgodilo se bo: Vsak, kdor bo klical ime Gospodovo, bo rešen.“

Opozarjamo!

Botri in starši naj pazijo na to, da bodo birmanci na dan sv. birme gotovo pri sv. maši. Prav bi bilo, če bi šli zjutraj vsi k sv. obhajilu, čeprav so že prejšnje dni prejeli sv. obhajilo.

Birmancu naj se na dan sv. birme ne nudijo opojne pijače. Žalostno bi bilo, če bi bil otrok na dan sv. birme morda prvič v svojem življenju vinjen.

Pred župno cerkvijo in okrog cerkve naj bo na dan sv. birme mir. Razni štantmani naj ne postavljajo svojih štantov tako, da je oviran dohod v župno cerkev.

Botre in birmanke naj bodo dostojno oblečene, kakor se spodobi za cerkev in svetost zakramenta. Pre-povedano je od škofije priti v cerkev v prozorni obleki, z golimi rokami, prevelikim dekoltejem in prekratkim krlom.

Deklice, ki imajo pri birmi venec na glavi, naj imajo istega tako položenega na glavo, da bo čelo prosto, oziroma, da bo na čelu toliko prostora, da morejo škof izvršiti maziljenje na čelu.

Blagoslovitev križevega pota

Za odpustke križevega pota morajo biti posebej blagoslovljeni križi, ki so navadno pritrjeni na okvirje slik ali reliefov pri križevem potu. Za odpustke bi bilo dovolj, da je pravilno blagoslovljenih 14 križev, slike ali podobe niso potrebne za križev pot. Ker pri ureditvi križevega pota odpadejo dosedanji okvirji s križi, ki so blagoslovljeni in bodo podobe posameznih postaj visele same na steni v cerkvi in bodo napravljeni novi postajni križci, je potreba, da se križev pot na novo blagoslovi.

Blagoslov križevega pota izvrši sam škof v nedeljo, dne 16. septembra pop. ob treh s sledečim sporedom:

Ob 3., je najprej kratek nagovor. Po pridigi se poje pesem: „O pridi Stvarnik Sv. Duh“. Na to se blagoslove postajni kipi in za tem postajni križi, potem se poje himna „Kraljevo znamenje o križ“ in „Mati žalostna je stala“. Na to pride škof k posameznim postajam, kjer se obesijo križi in kipi in se pri vsaki postaji izmolijo molitve križevega pota za dotično postajo. Po blagoslovu je zahvalna pesem in nato litanije M. B.

Župnija Kranj

Oznanila za september

2. XV. nedelja po binkoštih, angelska nedelja, prva nedelja v mesecu, ob 6. sv. m. z blagoslovom, mesečno sv. obhajilo za moške.

6. **Rojstni dan** Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, ob 9. slovesna sv. maša v župni cerkvi.

7. **Prvi petek v mesecu,** ob 6. v rožnivenki cerkvi sv. m. z blagoslovom. Zvečer pričetek devetnice na čast Sv. Duhu.

8. **Praznik — nezapovedan — Marijinega Rojstva, Mali Šmaren,** služba božja kakor ob nedeljah, pop. ob 6. pete litanije M. B.

9. **XVI. ned. po bink.** služba božja po navadi, pop. ob 5. shod za žensko Marijino družbo.

12. **Ime Marijino, popolni odpustek** dobe oni, ki so prejeli sv. zakramente in so navzoči pri sv. maši ter molijo v papežev namen.

13. **Šolska spoved za dečke pop. ob 2.**

14. **Ob pol osmih sv. maša s skupnim sv. obh. za dečke.** Pop. ob 2. šolska spoved za deklice osnovn. šol.

15. **Ob pol osmih skupno sv. obhajilo za deklice.** Zvečer ob 5:45 (tričetrt na šest) sprejem škofa pred cerkvijo, na to blagoslov tabernakla in kipov farnih patronov, na to se v slovesni procesiji prenese Najsvetejše iz rožnivenke cerkve v župno cerkev, kjer so litanije M. B.

16. **XVII. ned. po bink.** Sv. maše ob 5., 6. in 8. Ob 9. slovesen vhod škofa v cerkev, pridiga, škofova sv. maša, birma. Pop. ob 3. slovesen blagoslov križevega pota s pridigo in litanijami.

19., 21., 22. **kvaterni dnevi,** v sredo in soboto pritrzanje pri jedi, a se more uživati meso, v petek strogi post.

23. **XVIII. ned. po bink.,** kvaterna nedelja, ob 6. sv. maša z blagoslovom, popoldan križev pot, litanije vseh svetnikov z molitvami za duhovnike.

30. **XIX. ned. po bink.,** služba božja po navadi.

Poročeni

Bole Zorko, trgovski nameščenc, Kranj, Kokriško predmestje 1, in **Čermak Ludovika,** priv. uradnica, Kranj št. 152, poročena na Brezjah 2. avgusta.

Koder Franc, advokat, Murska Sobota, in **Adamič Marija,** hči tovarnarja, Kranj, Kokriško predmestje 49, poročena 4. avgusta.

Megla Alojzij, mesar, Ljubljana, Gosposvetska c. 6, in **Šarec Ana,** šivilja, Huje 17.

Savernik Anton, delavec, Gorenja Sava, in **Bernard Kristina,** delavka, Klanec 24, poročena 12. avgusta.

Frantar Andrej, strojnik, Cerklje, in **Žlajpah Terezija,** hči posestnika, Stična, poročena 19. avgusta.

Mrliška kronika

Vižintin Ida, Kranj Kokriško predmestje 108, rojena 27. aprila 1934, umrla 1. avgusta.

Soklič Tomislav, Primskovo 148, roj. 27. jul 1934, umrl 11. avgusta.

Eržen Marija, Klanec 44, roj. 6. avg. 1934., umrla istega dne,

Franc Johan, tkalski mojster, Kranj 133, roj. 19. nov. 1890., umrl 17. avgusta.

Šorli Jurij, mlinar in posestnik Rupa 26, rojen 21. aprila 1862., umrl 14. avgusta.

Poroke inozemcev. Še vedno imamo z njimi polno sitnosti. Nekateri kar razumeti nočejo, da je potrebno dobiti od domače državne oblasti dovoljenje za poroko. Zadnji trenutek pridejo in potem bi pa radi poroko kar v enem tednu. Opozarjamo še enkrat, da mora pri vsaki poroki, če je le eden od zaročencev inozemec, prinesiti vsak zaročenec krstni list, samski list, domovinski list. Vse te listine se pošljejo konzulatu dotične države, v katero je zaročenec pristojen in ko pride od tam uradno sporočilo, da ni za poroko nobenega zadržka, šele takrat sme župnik izvršiti poroko.

V rožnivenki cerkvi naj se sveče ne prižigajo na tleh pred oltarjem. Tam ljudje poklekujajo in si zamažejo obleko, ko je sve pokapano od sveč.

Popravilo župne cerkve

V glavnem je popravilo župne cerkve gotovo. Pod korom so se zopet odkrile freske — angeli — med sklepniki, ki nosijo reliefe Matere Božje, Sv. Treh Kraljev in župnika Operta, ki je dokončal zidavo župne cerkve.

Zadnjih 14 dni so bile popravljene tudi orgle v župni cerkvi. V nedeljo, 26. avgusta ste vsi slišali, kako so že dobro zapele. Kolikor se morejo popraviti še stare orgle, se je storilo. Delo je izvršil g. Tramte iz Medvod.

Novi nastavek nad oltarno mizo se bo te dni postavil. Tudi novi lustri se bodo ta teden obesili v cerkvi.

Kapelo Srca Jezusovega smo začasno tonirali kakor je župna cerkev. Najbrž se prenese tja krstni kamen. V kapelo bomo dali tudi klopi, ki so bile v prezbiteriju. Glede oltarja v kapeli ni še nič načrta. Moramo najprej videti, kako bo z ostalo cerkvijo. Vsekakor pa bi neradi dali nazaj stari kip presv. Srca Jezusovega, ker je res zelo grd.

Izkaz darov za cerkev:

Berjak Franc Din 500, (v zadnjem izkazu je bilo pomotoma navedeno 50), Zupan Urša 100, Brenk Marijana 50, Kos Marija 50, Šifrer Marija 300, Neimenovan 100, Bučar Marija 100, dr. Eržen Ivan 1000, Marija Presečnik 50, O. S. 300, T. L. 200, Špenko Helena 100, Z. L. 4000, Jezeršek Neža 150 (v drugo), Terčon Albin 50, Goltes Ferdo 50, Kapušin Marija 100, Kapušin Jožef 100, Puhar Leopold 500, Zihel Marija 50, Pollak Frančiška 200.—

Razno

V katoliško cerkev se je vrnil g. Peterlin Rajmund, rojen v Zg. Logatcu, 5. jan. 1889.

Iz katoliške cerkve je izstopil Grošelj Franc, stanujoč na Primskovem št. 13 rojen 24. nov. 1899. v Radomljah.

Č. g. Jamnik Jožef, semeniški duhovnik, rojen v Mirni Peči, je nastavljen za kaplana v Kranju in je nastopil svojo službo 14. avgusta. Gospod bo stanoval v Škofiji in bo vodil dijaški zavod.

Č. g. Košir Jožef, kaplan v Kranju, je prestavljen v Ljubljano. Gospod Košir je služboval v Kranju in vodil dijaški zavod od 15. avgusta 1930.

Za profesorja - veroučitelja na realni gimnaziji v Kranju je nastavljen dr. Franc Jaklič, ki je prestavljen v Kranj iz realne gimnazije na Poljanah v Ljubljani.

Primskovo. Podružna cerkev na Primskovem je kupila od Marije Zupan stavbno parcelo 41/2, v izmeri 1310 m², travniško parcelo št. 40/2 v izmeri 412 m², stavbno parcelo št. 42 v izmeri 259 m² in njivsko parcelo št. 38/2 v izmeri 312 m², skupaj 2293 m² zemljišča, ki se drži pokopališča in župnijskega vrta, za skupno ceno Din 40.000.— Predno je začelo cerkveno predstojništvo podružne cerkve na Primskovem s to akcijo za nakup tega sveta, je sklicalo sestanek vseh gospodarjev, ki spadajo pod sosesko Primskovo in Gorenje. Na dotičnem sestanku se je odobril nakup tega sveta in se je sklenilo, da obe soseski popravita za birmo evingar okrog pokopališča in

napravita obzidje okrog kupljenega sveta. Delo bi vaščani napravili brezplačno sami, denar za beton bi pa darovala soseska, oziroma gospodarski odbor soseske Primskovo. Vse je bilo zadovoljno, niti najmanjšega ugovora ni bilo od nobene strani. Ko pa se je kupčija izvršila in je bilo treba delo izvršiti, so pa nekateri pričeli širiti razne ugovore, da se ne ve čemu se bo rabil kupljeni svet, da je predrag, da soseska nima denarja itd. Na praznik sv. Roka je večina sosesčanov prišla in so podrli staro kupljeno hišo ob pokopališču ter odpeljali večino materijala. Obzidje okrog cerkve se ni še nič popravilo in se tudi ne bo moglo, če ne bo hotel gospodarski odbor prispevati za nabavo cementa. Čemu se bo rabil ta kupljeni prostor? Vse to je bilo na dolgo in široko razloženo na sestanku cele soseske Primskovo in Gorenje. V župno pisarno so od vseh strani prihajale razne osebe iz Primskovega, da se ne sme zamuditi to ugodno priliko, ko se lahko kupi stavbišče ob pokopališču in nekaj zemljišča. Bilo je res grdo, ko je stala poleg cerkve in pokopališča stara in napol podrti bajta in je bila cerkev v taki gnječi. Če se kaj misli na to, da bi se na Primskovem ustanovila župnija ali vsaj stalni vikarijat, potem bo treba v bodočnosti povečati cerkev in pokopališče. Za vse to se bo kupljeni svet potreboval.

Zastave ob birmi. Nekateri izprašujejo, ali naj se ob priliki škofovega prihoda v župnijo in na dan birme izobesijo državne zastave. Škof pridejo ob priliki sv. birme v župnijo oficijelno kot zastopnik Cerkve in vrhovni dušni pastir. K sprejemu škofa so povabljeni vse oblasti, vsi uradi v župniji, ki se navadno tega sprejema tudi udeležijo. Ker je torej sprejem škofa oficijelnega značaja, smatram, da spada to v delokrog občine, da pozove občane, da izobesijo državne zastave ob priliki prihoda škofa v mesto ali pa da to opusti. — Če mestna občina pozove meščanstvo, da izobesi državne zastave ob priliki prihoda škofa v župnijo, potem se pač spodobi, da vsi hišni posestniki izobesijo državne zastave. Če bi pa občina poziva ne dala, potem pa skoro ne kaže izobešati jih.

Duh. svetnik France Pokorn:

Kranjski župniki

Po 26 letnem izvrševanju profesorske službe v Ljubljani se je umaknil spet na deželo, v Kranj, za župnika in dekana, okrajnega šolskega nadzornika in častnega konzistorialnega svetnika, da bi tako tam, kjer je pričel prvo duhovsko službo, tudi dovršil pastirsko. V šoli je predaval svojo učenost mladini, tukaj pa postane duhovni pastir med ljudstvom, da izvršuje bogoslovsko vedo tudi v dejanju. In tako je napravil prostor mlajši moči, dr. Matiju Lebnu, kaplanu v Šmarju, o katerem je že leta 1840* naklanski župnik Bl. Blaznik izjavil: „homo parvus et debilis, sed vir magni ingenii“ (majhen in slaboten človek, pa mož velikega uma). Za Dagarina pa je postala, ker so bili kanonikati vsi zasedeni, najlepša prilika, za prositi po smrti Slugovi za izpraznjeni Kranj, kar je tudi storil in ga prejel dne 1. 9. 1842. Življenje se mu je zdaj

* Zgodovina Nakla str. 113.

zelo spremenilo in le težko se je privadil novemu poklicu in razmeram. Razen tega pa je prejel posestvo lepih zemljišč in oskrbnitvo velikega gospodarstva, katerega ni bil vajen. Vendar se je vdal v nenavadne okoliščine ter deloval zvesto v tem poklicu do svoje smrti. Polotila se ga prsna vodenica in ves čas bolezní ni mogel skoraj nič ležati. Sede je voljno prenašal bolečine ter čakal rešenja, ki ga je dosegel dne 22. 4. 1850. Na mestnem pokopališču, kamor ga je spremil in pokopal starološki dekan Kramar, ima nagrobni spomenik z navadnim napisom in k sklepu: „Fide et charitate Deo ac invicem conjuncti, fortes atque beati“ (V zvesti ljubezni združeni z Bogom in med seboj, pogumni in srečni).

Dagarin je bil našemu pesniku Francetu Prešernu tolažnik na smrtni postelji in zato mu očitajo nekateri, da je uničil njegovo pesniško zapuščino. Dokazov za to trditvev pa nikjer ni in že zaradi tega odpade omenjeno natolcevanje. Tisti, ki so poznali dekana in njegov značaj, pravijo, da se mu ni mogla nikdar očitati nestrpnost. On ni bil fanatik, temveč je kot jako izobražen mož znal dobro ceniti vrednost slovenskega slovstva. Drugi trdijo, da Prešeren ni zapustil nobenih važnih rokopisov, ker je skladal le takrat, kadar mu je ravno prišla pesniška inspiracija. Kjer pa nobene zapuščine ni, tam se tudi ne more govoriti o kakem pokončevanju. (Lavtižar l. c.) — Hvaležni bodimo obema: Prešernu in Dagarinu. Prvemu zato, da je obogatil naše slovstvo z neminljivimi pesmimi in proslavil naš narod tudi pri tujcih; Dagarinu pa zato, da je na strani stal pesniku v smrtnem boju ob njegovi zadnji uri in z Bogom spravljenega spremil v večnost dne 10. 2. 1849 v spremstvu 8 duhovnikov in drugih prijateljev od raznih krajev.

56. **Košir Alojzij**, župni upravitelj kot tamošnji kaplan od sv. Jurija do malega Šmarna 1850. Rodil se je v Dolnji Planini pri Rakeku dne 25. marca l. 1815. hšt. 124. očetu gostaču delavcu Antonu in njegovi ženi Genovefi roj. Prošinar. — Po dovršenih šolskih vedah je bil v mašnika posvečen dne 12. avg. 1838. ter prišel takoj o sv. Mihaelu za subsidiarija v Kranj, kjer je v adventu 1842. postal pravi mestni kaplan in kot tak je bil tudi upravitelj župnije 5 mesecev l. 1850. V Kranju je služboval kot kaplan do sv. Jurija 1851. torej 13 let. Odšel je potem za župnika v Tržič, kjer je našel vse zanemarjeno. S krepko roko se je lotil dela, toda bil je prestrog, naletel je na odpor. Sprevidel je, da bo moral začeti drugače. Prišle so mu na misel besede sv. Frančiška Sab., ki je rekel: „na eno žlico meda se vjame več muh, kakor pa na en sod kisa!“ In šlo je ter je napravil red. Priporočal je pogostno sv. obhajilo ter spodbujal vse k pobožnosti. Vpeljal je majniško pobožnost, šmarnice, in češčenje sv. Alojzija ter s tem pridobil ljudstvo záse. Veliko skrb je imel tudi za reveža in bolnika, zlasti je z veliko ljubeznijo skrbel za bolnega kaplana svojega Meš Martina, ki je po njegovem odhodu umrl v Tržiču l. 1869.*) Nad vse pa je ljubil mladino, je zbiral okrog sebe ob nedeljah popoldne, razlagal

zgodbe sv. pisma in življenje svetnikov ter jo nagibal na pot čednostnega življenja.

Košir je pa tudi mnogo delal pri cerkvi. Staro zakristijo pri župni cerkvi je spremenil v kapelico škapularske M. B., zgradil je novo cerkev sv. Andreja, razširil pokopališče, napravil pot k sv. Jožefu, kjer je napravil marmornati oltar itd. Košir je bil vesele narave, rad se je šalil. Bil je pa tudi globoko pobožen, častil je sv. Antona Pad. in blagoslavljal je z njegovim blagoslovom. Kljub temu pa je imel mnogo nasprotnikov, ki so mu stregli celo po življenju. Dvakrat je bil v smrtni nevarnosti, enkrat v spovednici, drugič pred oltarjem. Zažgali so mu hlev, kjer je zgorel tudi njegov hlapec. Radi slabih dohodkov v Tržiču, je naposled zaprosil za boljšo župnijo: za izpraznjeni Šent-Rupert, na katerega je bil reprezentiran 19. VI. 1868.*, umeščen pa dne 2. VII. t. l. Župnijo je prevzel v dosti povoljnih razmerah; vsaj v prvih letih je lahko miroval z delom. Hud udarec je bil za župnijo grozni požar v Šent-Rupertu dne 12. VII. 1870., ko je 22 rodovinom zgorelo vse, kar so imeli. Sreča je bila, da so cerkev rešili. Mnogo sitnosti in skrbi je imel Košir, da je vsaj deloma ublažil bedo ponesrečencev. Veliko skrbi je imel župnik tudi s popravkom cerkve na Veseli gori, ki je pogorela, kakor tudi z zgradbo kapelice božjega groba na Kalvariji. Tudi zvonik župne cerkve je za njegovega pastirovanja dobil gotsko obliko, kar je znatno povečalo krasoto cele cerkve.

Župnik Košir je pa skrbel tudi za duševni prepored svojih župljanov. Uvajal je pobožnosti, kakor 40 urno pobožnost o pustu, misijone, procesije. Boril se je proti novemu brezverskemu duhu, ki je vedno bolj prodiral med ljudstvo, naposled je tudi odložil čast predsednika mestnega šolskega odbora. On je začel slovensko uradovati in prvi začel spisovati tudi župnijsko kroniko. Napisal je tudi nekaj podatkov o svojem župnikovanju; toda že 20. VII. 1880. je prenehal z zadnjim poročilom, da je ta dan huda toča pokončala en del šentruperške doline.

Župnik Košir je bil zelo pobožen in vnet za božjo čast, zgleden duhovnik, vendar pa mu je manjkala trdna odločnost in krepak nastop pred svojimi župljani, kar je bilo tudi krivo, da mnogi njegovi naperi gledeboljšanja pravega krščanskega življenja niso imeli zaželjenega uspeha. Bil je zlatomašnik in v znak priznanja zaslug tudi knezoškofijski duhovni in konzistorialni svetnik. Bil je ponižen mož in zato je želel, kakor sv. Frančišek Serafski, umreti na tleh. Ta želja se mu je tudi izpolnila. V poslednji bolezni, ki se mu je zaradi oteklosti na nogah še shujšala, je vstal iz postelje, onemogel in padel na tla ter začel umirati. Po sv. maziljenju je umrl po 23 letnem župnikovanju dne 26. avgusta 1891. Pokopan je bil ob severni zid pokopališča, kjer ima vzdano preprosto nagrobno spominsko ploščo z navadnim napisom; zgodovina šentpeterske župnije pa hrani tudi njegovo sliko na strani 143.

(Dalje prihodnjič.)

*) Tržiški Cerkv. Glasnik.

*) Zgodovina Šent-Ruperta str. 142.